

מערכת החינוך באסטרטגיית היציאה

מבוא, סיכום והמלצות

1. בתקופה הקרובה יחל תהליך הדרגתי של הקלות במגבלות השונות שנבעו ממאמץ בלימת התפשטות מגיפת הקורונה. תכלית ההקלות היא לאפשר חזרה של המשק לתפקוד "כלכלי" ככל האפשר, ובהמשך גם השבת רווחת האזרחים לשגרה מאפשרת חדשה.
2. **תפקוד מערכת החינוך חשוב הן בהיבט הפדגוגי והן בהיבט המשקי, כיוון שהטיפול בילדים מהווה אילוץ לחלק ניכר מכח העבודה. אולם בהפעלת מערכת החינוך יש סיכון משמעותי להעברת המחלה בין משקי הבית על ידי ילדים, העלולים להדביק זה את זה בשהייה ממושכת ובסמיכות באותה כיתה. הדבקה זו עשויה לעבור דרך אחים לכיתות נוספות ומשקי בית נוספים.**
3. מסמך זה, אשר נכתב במכון גרטנר ומייצג את עמדתנו בלבד, מציע עקרונות לאופן ההפעלה של מערכת החינוך כחלק מאסטרטגיית היציאה. **עקרונות אלה נועדו לאזן את המתח בין אפקטיביות מערכת החינוך למידת הסיכון הגוברת ככל שהמערכת מתקרבת למצב השגרה. נזכיר כי ישנו קושי לנתח את החלופות ומשמעותן בכלים כמותיים מדויקים. לכן, אין באפשרותנו לקבוע כבר עתה שהסיכון באיזו מן התצורות הוא קביל, כלומר שלא יגרום לתנאים המאפשרים התפרצות חוזרת של המגיפה.**
4. מכאן המלצתנו להשבת הלימודים לפעולה באופן מדורג ביותר על פי סדר העדיפות שקבע המשרד: ראשית החינוך המיוחד, ובהמשך גני הילדים והכיתות הנמוכות (א'-ג'), לא בעת ובעונה אחת. מבחינת ניהול סיכונים, נראה שישנה עדיפות להחזרת הכיתות הנמוכות לפני הגנים, כיוון שהמעטפת התומכת חזקה יותר. חשוב מאוד לשמור על עקרון ניתוק צימודים, כך שניתן יהיה לגלגל צעדים אחורה באופן מדויק יחסית אם יתגלה כי קצב ההתפשטות יוצא משליטה. נזכיר שהתנאים למעבר בין שלבים ומנגנון השליטה בהם טרם סוכמו.
5. בנוסף, הפעלה חלקית של מערכת החינוך באמצעות פיצול כיתות הלימוד הקיימות לתת-קבוצות, תצמצם באופן ניכר את הסיכון להדבקה משמעותית. הפעלת קבוצות הלמידה הללו במספר ימי למידה ברצף, כאשר בין רצף למידה אחד למשנהו מפריד רצף ארוך של ימי הפוגה.

6. **אופן השיבה ללימודים תלוי ביכולת המדינה להכיל התפרצויות מקומיות.** אם זמן ההמתנה מהופעת סימפטומים לאימות ובידוד מגעים לא יהיה קצר בהרבה משבוע, מומלץ להשיב תחילה את קבוצת הלימוד שתיבחר (גנים או כיתות נמוכות) במתכונת שמרנית של שבוע-שבוע (ועדיף ארבעה ימי לימוד בלבד ולאחריהם עשרה ימי חופש), גם אם התשתיות מאפשרות ללמד שבועות רצופים. לאחר שבועות מספר, אם המצב יישאר בשליטה ומערך הבדיקות והבידודים יוכיח את עצמו, ניתן יהיה לעבור לתצורת ההפעלה בעלת הערך הפדגוגי הגבוה יותר, מבחינת יחס שעות בין הגילאים השונים, רציפות המחזוריים והוספת שכבות גיל נוספות. בכל מקרה, **ימי לימוד רציפים במהלך השבוע עדיפים על זרוג ימים לסירוגין עבור אותו מספר ימי לימודים שבועי.** את אופן הטיפול בבית ספר אשר יתגלה בו יותר מנשא יחיד יש לסכם טרם הפעלתם.
7. בהמשך המסמך מפורטים עקרונות על פיהם נכון לתפעל את מערכת החינוך. יש לאפשר יישום עקרונות אלה תחת **התאמות מקומיות**, בהתאם למאפייני האוכלוסייה (כולל מיקום מרכזי התעסוקה האופייניים לכל קהילה) ושיעור התחלואה המוערך באזורים השונים. נדרש לוודא שאין סתירות בין ההנחיות הניתנות למערכת זו ולהנחיות הכלליות לאוכלוסייה.
8. בכל דרך, **צפויים מקרי הדבקה דרך מערכת החינוך.** לכן, **יש לאפשר להורים המעוניינים בכך להמשיך עם ילדיהם במסגרת ביתית** תוך הנחיות מתאימות, המפורטות אף הן בגוף המסמך. בפרט, יש לקבוע את הכללים לקשרים החברתיים בין מספר משפחות יחדיו.

מיקוד במערכת החינוך – בהרחבה

1. בתקופה הקרובה יחל תהליך הדרגתי של הקלות במגבלות השונות שנדרשו במאמץ בלימת התפשטות מגפת הקורונה. תכלית ההקלות היא לאפשר חזרה של המשק לתפקוד כלכלי ככל האפשר, ובהמשך גם השבת רווחת האזרחים לשגרה מאפשרת חדשה.
2. השבת מערכת החינוך לפעולה היא מרכיב משמעותי באסטרטגיית היציאה משני היבטים:
  - א. "החינוכי" - הקניית ידע ומענה לצרכים חברתיים ורגשיים;
  - ב. "המשקי" - איפשור יציאת ההורים לעבודה (אילוץ בעיקר בגיל הרך וכיתות היסודי הנמוכות).
3. אין עוררין כי השבת מערכת החינוך לתפקוד אפקטיבי היא יעד חשוב כחלק מתהליך החזרה לשגרה, ואפשר אף לטעון שעד שלא ישובו כל שכבות הגיל למסגרת כלשהיא, לא יתייצב המצב.
4. ככלל, נדרש לאזן מתח בין היקף ותדירות הלימוד (שלה ערך פדגוגי) למידת הסיכון. קביעת עקרונות הפעלת המערכת היא אתגר מורכב, כתוצאה מארבע בעיות מתלכדות:
  - א. מערכת החינוך היא נקודת תורפה מרכזית (ואולי החמורה מכולן) בשליטה על התפשטות המגיפה, מכמה טעמים:
    - (1) באופן בסיסי, המערכת מושיבה קבוצות גדולות של ילדים בצפיפות גבוהה (ביחס לתנאים במשק), וקיים מגע נרחב בין הקבוצות באמצעות תחלופת מורים, הפסקות משותפות ועוד.
    - (2) נראה ששיעור הילדים שלא יפתח תסמינים ניכרים גבוה יחסית¹ (וכפי שניתן להסיק משיעורם הנמוך בקרב אוכלוסיית החולים המוכרת ביחס לחלקם באוכלוסייה), ולכן יגדל הסיכוי שנשאים יגיעו לכיתות.
    - (3) קשה לצפות מילדים, בפרט הצעירים שבהם, להקפיד על כללי ההיגיינה והריחוק כשאר האוכלוסייה.
    - (4) בכל תצורת הפעלה מוכרת, "רמת הערבול" בין בתי אב שתיווצר במערכת החינוך גבוהה מבכל מקום עבודה (תחת המגבלות שיושמו). הכוונה היא שדרך הילדים, כל משפחה מקיימת מגע הדוק עם נציגים (ילדים) מעשרות משפחות אחרות (כתלות במספר הילדים שיש לה במערכת, וגודל הקבוצות שישוכם בסופו של דבר).

¹ Figure 3a and abstract of "Age-dependent effects in the transmission and control of COVID-19 epidemics" Authors: Nicholas G. Davies^{1*}, Petra Klepac^{1^}, Yang Liu^{1^}, Kiesha Prem¹, Mark Jit¹, CMMID COVID-19 working group, Rosalind M Eggo^{1*}).

- ב. **היעדר מודלים אמניים** על מידת התפשטות המגיפה בקרב האוכלוסייה הכללית כתלות בהבדלים האופרטיביים בתת-קבוצות שונות, ואין זה משנה אם מדובר על אחוז העובדים במשק או על גודל קבוצות הילדים שילמדו יחדיו. ישנו קושי אמיתי לנתח את החלופות ומשמעותן בכלים כמותיים מדויקים. לכן, **אין באפשרותנו לקבוע כבר עתה שהסיכון באיזו מן התצורות הוא קביל**, וקשה להבטיח שהפעלה של מסגרות החינוך לא תגרום לנזק גדול יותר מהתועלת שבהפעלתן בשל התפרצויות של מגפה.
- ג. **יש לשמור על מקדם ההתפשטות באוכלוסייה נמוך מ-1** (מספר מודבקים בממוצע מכל נשא). זהו **יעד העל של המערכת**. זהו אינו יעד יחסי. אמנם ניתן לספוג תקופות מוגבלות בהן מקדם ההתפשטות יהיה גבוה מ-1, אך רק אם בידינו הכלים לזהות מצב זה ולשנות אותו.
- ד. **יכולת המעקב אחר מידת ההתפשטות סובלת כיום מהשהיות אינהרנטיות וממידע חסר**. בכל דרך בה ננקוט, צפויים לעבור מספר ימים משינוי במקדם ההדבקה, בפרט לרמה בלתי קבילה, ועד שמספר החולים הסימפטומטיים המזוהים יעיד על כך. משך הזמן בפועל יהיה תלוי במידת החריגה, במדיניות הבדיקות, בנכונות הציבור להיבדק וכו'. **ככל שיכולת הגילוי סובלת מהשהייה ארוכה יותר, המגיפה "צוברת מומנטום" אשר מקשה על בלימתה לאחר מכן**.

הנחות יסוד

5. בכל דרך, **יתרחשו מקרי הדבקה בתוך מערכת החינוך וכתוצאה מהפעלתה!** מטרת הצעדים שנקוט היא לצמצם מקרים אלה, במספרם ובתכיפותם, להיקפים אשר אינם גורמים להתפרצות כללית. זאת, גם באמצעות צעדים בתוך מערכת החינוך שיקטינו את מקרי ההדבקות, וגם באמצעות נהלי בידוד שיצמצמו הדבקות שניוניות.
6. **מחיר הטעות שינבע מצורך לנקוט בצעדי ריסון חריפים במקרה של התפרצות "גל שני", גבוה בהרבה ממחיר הטעות הכרוך באובדן ימי לימוד לתקופה מוגבלת של שבועות ספורים**, הן בהיבט הפדגוגי והן בהיבט המשקי. נדגיש שבגלל המומנטום המתואר לעיל, צעדי הריסון שיידרשו יכללו בסבירות גבוהה גם דרישה לסגירת מקומות העבודה והחזרת סגרים לבלימת "האינרציה" של המגיפה, ולא רק צמצום מערכת החינוך. דוגמה לכך ניתן לראות מסינגפור, אשר בעקבות עליית מספר החולים המזוהים היומי בתחילת אפריל למעל 100, החליטה על צעדי ריחוק חברתי מיידיים מרחיקי לכת מבחינתם (דומים לתקנות כאן בשבוע השלישי של מרץ).

עקרונות המענה

7. תהליך היציאה כולו, והשיבה לחינוך בפרט, צריך להיות מדורג ומתון, על מנת לאפשר זמן לבחינת היציבות. כמו כן, נדרש להקפיד על עקרון של "ניתוק צימודים" ככל האפשר, על מנת להעריך את השפעת השלבים השונים. אין הכוונה שנוכל ללמוד מהצלחת שלב מסוים שגם השלב הבא הוא אפשרי, אלא נוכל לדעת, אם וכאשר המערכת תצא משליטה, אילו מרכיבים כנראה גרמו לכך. נזכיר שבשלב הבלימה המחודשת, ייתכן וניאלץ לבטל יותר מאשר השלב האחרון. ככל שהתהליך יהיה איטי יותר, המגיפה תצבור פחות אינרציה וצעדי הבלימה יהיו מתונים יותר (ייתכן שמקומיים בלבד).
8. מערך תחקור בדיקה ובידוד אפקטיבי – כזה המאפשר סגירה של התפרצות מקומית בסיכוי גבוה (בהקשרנו, מרוכזות סביב קבוצת לימוד או שכבה בישוב). אם אכן ילדים הם גם אסימפטומטיים בהסתברות גבוהה מהמוצע באוכלוסייה וגם בעלי כושר הדבקה לא זניח², קיים חשש כי ילד נשא שיגיע לכיתה ידביק חלק מחבריו, אשר ידביקו בני משפחה נוספים. אם מקור ההדבקה של הילד המקורי לא התגלה בעצמו, אנו עלולים לגלות מספר גדול יחסית של חולים חדשים, ובאיחור לאחר שכבר היו להם הזדמנויות הפצה נוספות. לכן מערך תחקור ובידוד אפקטיבי, נושא חשוב באופן כללי כחלק מתהליך היציאה, מקבל משנה חשיבות בהקשר מערכת החינוך. המערך צריך להיות מסוגל לאתר מוקדי התפרצות הקשורים בכיתות הלימוד ולבודד את מעגלי ההדבקה במהירות גבוהה.
9. פיצול שכבתי - דרך מרכזית לצמצם את החשיפה הכוללת הנובעת ממערכת החינוך היא להשיב ללימודים רק חלק משכבות הגיל. יש לכך הגיון רב בהיבט המשקי – כיוון שככל שילדים מתבגרים הם מייצרים אילוץ פוחת על הוריהם. גם בהיבטים החינוכיים ישנה דחיפות שונה לשכבות הגיל השונות. זהו אינו פתרון לטווח הארוך, אלא עקרון מנחה לשלב הביניים.
10. פיצול כיתות – דרך נוספת להפחתת הסיכונים היא הקטנת מספר הילדים הנמצאים במגע זה עם זה והגדלת המרחקים ביניהם. הדרך המסתמנת להשגת זאת היא באמצעות פיצול כיתות לשתי תת-קבוצות (או יותר אם אפשרי) ומתן הנחיות שיצמצמו מאוד את המגע ביניהן. פיצול זה גם מקטין את הצפיפות בכיתה, גם מאפשר הושבת ילד יחיד בכל שולחן, וגם מקטין את מספר הילדים והמשפחות שעשוי להיות מושפע ממקרה של הגעת נשא לכיתה.

² נדגיש כי זהו סיכון בהסתברות גבוהה, אך לא עובדות ודאיות.

11. **אורך יום הלימודים** – בגילאים הנמוכים יום הלימודים הרשמי קצר, וכדי לאפשר ימי עבודה (כמעט) מלאים ישנה מסגרת נוספת של **צהרונים**. בראייתנו, משך החשיפה (בשעות) של הילדים בתוך המסגרות אינו פרמטר מהותי, ולכן **מומלץ למקסם את היתרון המשקי הגלום בצהרונים ולאפשר ימים ארוכים**. ניתן לעשות זאת או באמצעות חלוקת הימים באמצע והחלפת הצוות (מצב השגרה) או באמצעות חלוקת העומס בין סגל המורים והגננות וסגל הצהרונים על בסיס יומי (ימי הוראה וימי קייטנה). כל זאת, **בתנאי שלא מערבבים את קבוצות הילדים עצמן**. כמו כן, חשוב לצמצם את המגע בין קבוצות הילדים גם במהלך ההפסקות.

12. **מחזוריות לימודים**, מעבר לשיקולים התפעוליים הקשורים במגבלת תשתיות וסגל:

- א. **למידה במחזורים עם זמני שהייה ארוכים בבית, תוך ריחוק חברתי יחסי מנצלת את זמני הדגירה של הווירוס**. מחלת הקוביד-19 מתאפיינת בזמן דגירה הנמשך כשלושה ימים בממוצע (תקופת חביון) ולאחריה תקופה של שיא יכולת ההדבקה הנמשכת כארבעה ימים (עם שונות בין האנשים) עד להופעת תסמינים, ונראה כי ילדים רבים אינם מפתחים תסמינים כלל.
- ב. מכאן, שאם ילד חולה ומדבק הגיע לכיתה ביום ראשון וידביק מספר תלמידים אחרים, תלמידים אלו כנראה לא יהיו מדבקים בימים שני ושלישי. אבל ביום חמישי כבר יהיו בשיא תקופת ההדבקה ויכולים להוביל להדבקה של חלק גדול מהכיתה.
- ג. לכן עדיפה בהרבה למידה ברצף מקוצר, המקטין מאוד את הסיכוי להדבקות נוספות של ילדים שזה עתה נדבקו, ולאחר מכן שהייה בבית של מספר ימים תוך צמצום מגעים באופן טבעי.
- ד. מודלים מתמטיים אשר פותחו בקבוצות המחקר של פרופ' רון מילוא ופרופ' אורי אלון ממכון ויצמן למדע³, ביחס לכלל המשק, מראים כי **מחזור של ארבעה ימי פעילות ועשרה ימי מנוחה על פני שבועיים** מאפשר להימנע מהתפרצות גם אם תנאי ההתפשטות בימי הפעילות גבוהים יחסית (דומים לאלה ששררו לפני הצעדים למניעת קורונה) וללא מנגנון תחקור-בידודים אפקטיבי.
- ה. מכאן אנו מסיקים כי התוצאה תקפה גם כאשר שאר המשק עובד שלא במחזוריות זו, ולכן זהו זמן המחזור המיטבי **כל עוד לא הוכח שמנגנון התחקור-בידוד הוא אפקטיבי דיו כדי לבלום גם התפרצויות מקומיות הקשורות למערכת החינוך**. קשה לתקף הערכה זו, ואיננו יודעים להעריך כעת (ביחס למערך לא בשל) מהו העומס המירבי עימו יוכל להתמודד בהצלחה.
- ו. בשל כך, מבחינת הסיכון הבריאותי נכון להתחיל במחזוריות גבוהה (על בסיס שבוע-שבוע) ולהתקדם רק בשלב מאוחר יותר למחזוריות פנים-שבועית. המלצה זו עומדת במתח מול טענות פדגוגיות רלוונטיות, הדורשות מגע פנים אל פנים עם התלמידים בכל שבוע.

³ <https://medium.com/@urialonw/adaptive-cyclic-exit-strategies-from-lockdown-to-suppress-covid-19-and-allow-economic-activity-4900a86b37c7>

13. הפרדה בין משפחות

- א. כדי להגדיל את הערך שבפיצול כיתות מבחינה בריאותית, רצוי לשמור על הפרדה בין משפחות כאשר ישנו יותר מחניך אחד במערכת. דרך אחת לממש זאת היא באמצעות פיצול הכיתות והגנים על פי חלוקה לבתי אב (שמות משפחה כמפתח). לחלוקה זו גם יתרון משקי, כדי להבטיח ש"ימי השחרור" להורים חופפים לכל ילדיהם הקטנים.
- ב. הפרדה בין משפחות עומדת במתח עם הרצון לספק שעות לימוד באופן דיפרנציאלי בין שכבות גיל שונות, כיוון שהיא למעשה כופה אורך מחזור אחיד על כל שכבות הגיל במערכת.

14. צעדים מצמצמי הדבקה בתוך הקבוצה, בהנחיית משרד הבריאות. הנחיות לדוגמה:

- א. התניית כניסתו של כל ילד למסגרת תלויה בחיטוי ידיים ובדיקת מצחום. אם מלאי המצחומים אינו מספק, ניתן להגדילו באמצעות ייבוא או הסבת קווי ייצור בישראל. בשלב ראשון ניתן להסתפק בבדיקת מדחום ביתי בכניסה למסגרת.
- ב. רישום נוכחות מוקפד, כולל שעת כניסה ויציאה.
- ג. דרישות היגיינה אישיות, אשר יועברו לילדים כמערכי חינוך מסודרים. יש לשים לב כי ישנה יכולת מוגבלת ליישם דרישות היגיינה אישיות על ילדים צעירים.
- ד. חלונות פתוחים וחללים מאווררים.
- ה. הנחיות לגבי הסעות, שירותים ברזיות ומתקנים משותפים נוספים בבית הספר.

15. מניעת מגעים בלתי-מבוקרים של ילדים עם ילדים ומבוגרים אחרים, שלא במסגרת מערכת החינוך.

16. יש לאפשר יישום עקרונות אלה תחת התאמות מקומיות, בהתאם למאפייני האוכלוסייה (כולל מיקום מרכזי התעסוקה) ושיעור התחלואה המוערך באזורים השונים.

התייחסות פרטנית לשכבות הגיל השונות.

17. החינוך המיוחד: בעדיפות ראשונה, מערכת החינוך מעוניינת להשיב את מסגרות החינוך המיוחד לפעולה. מהפן הבריאותי, נראה שמסגרות אלה מהוות את הבעיה הקטנה מכולן, כיוון שמדובר במספר תלמידים קטן יחסית (כ-50,000 במסגרות ועוד כ-100,000 בכיתות הרגילות, אשר מתוכננים למגע אישי נקודתי), וכיוון שמסגרות אלה פועלות בשגרה ממילא בקבוצות קטנות יחסית (7 תלמידים על שני מבוגרים) וניתן לנקוט צעדים פשוטים יחסית למניעת ערבוב בין הקבוצות. אולם, נזכיר כי אין מודל שמאפשר לקבוע שהסיכון במפגשים אלה אינו משמעותי על רקע מקדם ההתפשטות הכללי באוכלוסייה, שגם אותו בלתי אפשרי להעריך בשלב זה. בפרט, תידרש החלטה ביחס לילדים אשר נמצאים במסגרת זו בשל מערכת חיסונית מוחלשת.

18. גני ילדים :

- א. בהיעדר מאגר של אנשי סגל נוספים ותשתיות (ברב המקרים) המאפשרים פיצול הכיתות, החלופה המסתמנת לגני הילדים היא פיצול הקבוצות (כשלושים ילדים) לשתי תת-קבוצות בנות עד 15 ילדים כל אחת, אשר תגענה לגן בימים נפרדים **חלופה זו נותנת מענה חלקי בלבד לצורך המשקי**.
- ב. בתוך הגן, ניתן להפריד את הילדים לשתיים עד שלוש תת-קבוצות מרוחקות זו מזו, בתלות במספר הסייעות הזמינות. נראה כי בגלל מעמדה הייחודי של הגננת, קשה לראות מצב בו הסגל אינו מתחלף בין הקבוצות, ובכל מקרה הגננת תפגוש את שתי המשמרות, הגם שבימים שונים.

19. כיתות נמוכות א'-ג' :

- א. ישנה כוונה לחלק את הכיתות לשתי תת-מסגרות המתכנסות במקביל על בסיס מורה נפרדת (מהסגל של כיתות ד'-ו'). נראה שאם המורה המקורית תפגוש בפועל את כל תת-הקבוצות, הסיכון להתפשטות המחלה באמצעותה אינו גבוה וניתן לאפשר זאת, בהנחה כי המורה נוקטת באמצעי הזהירות האישיים המצופים מכלל העובדים במשק.
20. מעבר לאמור לעיל, יש לזכור כי אין בידינו הערכה א-פריורית למידת הציות להנחיות שיינתנו. באיזה אחוז מהגנים יקפידו על ההפרדה לתת-קבוצות? בכמה בתי ספר יחליטו שהמורה המקורית תהיה בקשר עם כל ילדי כיתתה? כמה ילדים ייפגשו אחר הצהרים עם חברים מחוץ למסגרת תת-הקבוצה למרות ההנחיות, ותחת איזה פיקוח הורי, ועוד.
21. **סדר השבת המסגרות לפעולה – מעבר לשיקול הפדגוגי המרכזי, נעיר כי בראייתנו קל יותר לנהל את החזרה לשגרה של ילדי הכיתות הנמוכות מאשר את ילדי הגן, כיוון שהמעטפת התומכת את המורה בבית הספר גדולה יותר (בראש ובראשונה, יש מנהלת במשרה מלאה ואנשי סגל נוספים) ניתן לאייש סגל נפרד לתת-הקבוצות וקל יותר לשלוט בילדים הגדולים יותר. מנגד, השיקול המשקי מעדיף את השבת ילדי הגן תחילה, כיוון בעיקר שהאפקטיביות של עבודה מהבית גבוהה יותר ככל שהילד שנוטר בבית עצמאי יותר.**
22. בחודשים הקרובים צפוי כי יהיה מספר ילדים גדול, גם בגילאים הצעירים, שישארו בבית כיוון שחלק משכבות הגיל אינן צפויות לשוב למסגרות למספר שבועות, וייתכן אף חודשים, ובתקופה זו גם אלה שישובו יקבלו מענה חלקי מבחינת היקף שעות וימי הלימודים.
23. למעשה, ישנם יתרונות רבים הגלומים במענה הביתי ביחס להפעלה חלקית של מסגרות החינוך :
- א. **סיכון מופחת להדבקה – בחלופה המוצעת מעגל הסיכון מתוחם לקרבה של 2-3 משקי בית. זהו מעגל קטן בהרבה ממעגל הסיכון של משקי בית בהפעלה של כיתות קטנות, שכולל 10-15 משקי בית ששולחים תלמידים לאותה כיתה, הכיתות שבהן לומדים האחרים, וכן פוטנציאל למגע בין קבוצות גדולות של תלמידים בהפסקות בלימודים ובשלבי ההגעה והיציאה מהלימודים.**

- ב. **פשטות וריזות של היישום** – ביזור ההחלטות להורים לפי מדיניות מרכזית מאפשר לרבים מאד למצוא פתרון תוך ימים ספורים, להבדיל מהתכנון וההפעלה החדשה של מסגרות החינוך.
- ג. **מענה מקיף ורחב** – הורים שימצאו פתרון, כנראה ימצאו פתרון שניתן להפעיל לאורך כל ימי השבוע ולאורך שעות רבות ביום. זהו היקף גדול ממה שניתן להשיג במסגרות החינוך בעת הזו.
- ד. **ביטחון של ההורים** – השארת הבחירה והאחריות בידי ההורים מאפשרת להם ביטחון בחלופה המועדפת עליהם.
24. בשל יתרונות אלה, סביר שחלק מן ההורים יעדיפו לשמור את הילדים במסגרות ביתיות קטנות ולא להיחשף לסיכונים במערכת החינוך רבתי. אפשרות זו גם תתאפשר לחלק גדול יותר מהמשפחות (שלא בהכרח מבחירתן) עקב שיעור האבטלה הגבוה הצפוי. **יש לאפשר ולעודד חופש בחירה זה.**
25. **הפתרונות הללו משנים את הכללים המוגדרים היום**, אולם הם מרחיבים במידה מועטה את מעגל הסיכון לכדי 2-3 משקי בית בלבד שיימצאו בקירבה רבה (משפחה גרעינית + מורחבת, משפחה גרעינית + בייביסיטר, קבוצת משפחות גרעיניות).
26. בשל כך, מומלץ להגדיר להורים מדיניות שתאפשר להם חופש פעולה גדול יותר מהמותר כעת. **עקרונות מענה זה:**
- א. מערכת החינוך תתמוך מרחוק בילדים שאינם מגיעים פיזית למערכת.
- ב. יישמרו הכללים המוגדרים היום, ויימנע מפגש עם אנשים שמגלים תסמינים אפשריים של מחלה (חום, שיעול, וכדומה).
- ג. לילדים הנשארים בבית תהיה אפשרות להתרועעות בקבוצות קטנות וקבועות. כך, ניתן להתארגן בקבוצה של מספר משפחות, עם או ללא שמרטף בשכר.
27. **נדרש להגדיר את התנאים למעבר** של ילדים בין המסגרת הביתית למסגרת החינוך המסודרת. מעבר זה צפוי להיות דו-כיווני: ילדים עשויים להימשך (על ידי הוריהם) מהמערכת במקרה של עלייה בתחלואה באזור מגוריהם; לחלופין גידול באמון בביטחון הילדים במערכת, או השתלבות של ההורים בשוק התעסוקה יובילו להצטרפות מאוחרת של ילדים למערכת. מומלץ לאסור החלפה תדירה בין המסגרות, ויש לקבוע את ההתניות לחזרת ילדים למערכת ממצבים שונים.